

Greta Renborg - bibliotekens marknadsförare

Svensk biblioteksforening delar sedan 1987 årligen ut Greta Renborgs pris, vilket belönar ett enskilt bibliotek eller biblioteksanställd, som lyckats med god marknadsföring och arbetar i "Greta Renborgs anda." Men vem var Greta Renborg? Och vad innebär hennes "anda"?

Bibliotek måste nå ut

Greta Renborg, 1921-2005, är en av svenskt biblioteksväsendes mest dynamiska, radikala och idérika profiler.

Hennes kultur- och bibliotekskarriär är omfattande sedan bibliotekarieexamen 1953. Tidigt förstod hon att det inte var nog för bibliotek att bara finns till. Att gå på gång erövra biblioteket och finna nya läsare var i Greta Renborgs anda. Om det behövdes lotsade hon biblioteket till människorna. Ingen metod var för okonventionell. Bibliotek måste nå ut, var hennes budskap och det uppsökande biblioteket var för henne en realitet. Det var självklart för Greta Renborg att biblioteken hörde hemma i samhället, ute bland människorna. Hon såg biblioteksverksamhet som föränderlig och i samklang med samhällsutvecklingen. Som få marknadsförde hon biblioteken, från en tid där ordet PR knappt förekom i bibliotekssammanhang, in i den föränderliga uppdaterade biblioteksvärlden. På Stockholms stadsbibliotek blev hon den första PR-bibliotekarien.

Det uppsökande biblioteket

Greta Renborg var själv en okonventionell och orädd kvinna, beredd att strida för sina idéer och "sitt" bibliotek. Hennes yrkesbana och bildningsgång var till en början brokig, i en manlig och delvis konservativ värld krävdes det dubbla insatser. Hon var uppvuxen i en välbärgad Östermalmsmiljö; fadern var hovrättsråd. Hon längtade efter att studera men fick först 1952 möjlighet att ta studenten, då som privatist. Senare läste hon också sociologi på universitetet. Greta Renborg utbildade sig till kontrollassistent under 1940-talet, ett manligt yrke, vilket bland annat förde henne till Svartsjölandet där hon kom i kontakt med interner på Svartsjö fängelse. Därmed fördes en ny värld in i hennes liv med diskussioner om samhälle och klass. Långt ifrån den borgerliga uppväxtmiljön.

Svensk biblioteksforening är en ideell, partipolitiskt obunden och fri aktör. Foreningen samlar och verkar för alla typer av bibliotek genom att informera om bibliotek och dess verksamhet, skapa debatt, opinionsbilda samt främja forskning och utveckling.

Svensk
biblioteksforening

www.biblioteksforeningen.org

När hon 1946, i samband med sitt giftermål, flyttade till Uppsala, fick hon anställning som skrivbiträde på Uppsala stadsbibliotek och där började en betydande bibliotekskarriär präglad av starkt engagemang, nyfikenhet och initiativkraft.

Det starka intresset för litteratur och dess spridning bidrog till att hon anlätades för att starta ett patientbibliotek vid Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Ut i samhället

Efter bibliotekarieexamen 1953 reste hon till USA och övertygades där om att biblioteken måste arbeta aktivt och målinriktat för att nå ut i samhället. Den som någon gång hört henne, livfullt och intensivt, berätta om sina möten med amerikansk uppsökande biblioteksverksamhet på prärien där låntagarna kom till bokbussen på häst, glömmet det inte. 1956 och två år framåt ledde hon Dalaprojektet som bokkonsulent. Hon reste Dalarna runt och bokpratade, ordnade bokutställningar, höll föredrag. Husmorsföreningar, hembygdsgårdar och bibliotek besöktes. Många hade inte tidigare kommit i kontakt med litteratur och bibliotek men blev nu biblioteksbesökare. Ett liknande projekt genomfördes även i Sörmland. Det resulterade också i handboken *Det uppsökande biblioteket. Om bibliotekets möjligheter att stimulera läsintrasse*.

Som lektor på den tämligen nyinrättade Bibliotekshögskolan i Borås i början på 1970-talet, undervisade hon i PR och marknadsföring, och där användes också hennes egen bok *Att arbeta med bibliotekens PR*. Greta Renborgs undervisning innehöll många internationella utblickar. Hon följde internationell biblioteksforskning och bibliotekspress, var uppdaterad och inspirerad av de amerikanska forskningsresultaten och anpassade dessa till svenska förhållanden.

Hennes intresse för bibliotekens funktion i samhället medförde att hon tog upp aktuella ämnen.

Debatt

Greta Renborg publicerade sig flitigt - flera böcker, medverkan i antologier, recensioner och ett oräkneligt antal artiklar där hennes litteratur-, liv och yrkeserfarenhet speglades. Under många år hade hon en fast spalt i Femina, där hon introducerade svensk och utländsk skönlitteratur såväl som populärvetenskaplig facklitteratur. Hon debatterade och skrev också en mängd artiklar i svensk och utländsk bibliotekspress, bland annat i Biblioteksbladet, dåvarande

Sveriges Allmänna Biblioteksforening, numera Svensk biblioteksforenings tidskrift. Under rubriken "Utkik" förmedlade hon kontinuerligt information från utländska bibliotekstidsskrifter.

Greta Renborg var omvärldsorienterad och politiskt intresserad och debatterade flitigt kulturpolitik i bland annat Upsala Nya Tidning.

För Greta Renborg var folkbildning ett levande begrepp och hon propagerade tidigt för arbetsplatsbibliotek. Hennes perspektiv var inte en snäv skrivbordsprodukt. Resor utomlands och i Sverige samt en ständig kontakt med kollegor stimulerade och fyllde på kunskapsbanken.

1993 blev hon hedersdoktor vid Göteborgs universitet, och placerade sig, inte bara bland bibliotekspionjärerna, utan också som en målmedveten föregångskvinna som inte gav upp sin dröm - varken om bibliotekens öppna roll i samhället eller sin egen rätt till bildning och utbildning.

Alla älskar biblioteken. Måste de verkligen marknadsföras? Ja, skulle nog Greta Renborg svara i dag, och göra en uppdatering på Facebook eller Twitter.

Text: Marianne Steinsaphir

Svensk
biblioteksforening

World Trade Center D5

Box 70380

107 24 Stockholm

Tel växel: 08-545 132 30

Fax: 08-545 132 31

info@biblioteksforeningen.org

www.biblioteksforeningen.org

facebook.com/Svbiblioteksforening

@SvBib